

УДК 94 (477) «1711/1728»

Арнольд Сокульський (м. Запоріжжя)

## ДО ПИТАННЯ ПРО ЛОКАЛІЗАЦІЮ ТА АРХІТЕКТУРНЕ ОБЛАШТУВАННЯ ОЛЕШКІВСЬКОЇ СІЧІ

Олешківська Січ – важлива тема історії запорозького козацтва та вітчизняного пам'яткознавства, однак про неї існує надто мало публікацій.

Створення повної бібліографії Січей в «екзилі»: Кам'янської (1709-1711; 1730-1734), Олешківської (1711-1728), Задунайської (1775-1828) ще попереду. В науковій літературі відсутня усталена думка щодо започаткування, архітектурно-планувальної організації, хронології, господарчої діяльності, управління внутрішньою й зовнішньою політикою Коша, як і персоніфікації керівництва Олешківської Січі.

Автором цього матеріалу в 2009 році проведене обстеження стану охорони і використання пам'ятки культури «Олешківської Січі» (1711-1728) з довідкою від 06-17.08.2009 року. В ході вивчення були оглянуті два розкопи Д. Я. Телегіна і О. М. Титової в так званій «цитаделі» (магазині), вони досі не законсервовані, виявляються двома великими воронками з обсунутими сторонами, які заглиблені в материк на 2 і 2,2 м. На час обстеження пам'ятки «Олешківська Січ (1711-1728)» встановлено, що будь-яка туристично-екскурсійна (платна) діяльність на культурних об'єктах національного значення відсутня. Тут, як і на Кам'янській Січі (1709-1711; 1730-1734) не

музеєфіковано жодного об'єкта Січі. В місцеві бюджети не поступають кошти від екскурсійної, туристичної і будь-якої іншої діяльності, пов'язаної з використанням пам'яток.

Враховуючи незадовільний стан збереження решток Олешківської Січі з історичним урочищем «Козачі Лагери», експозитивне значення пам'ятки для розвитку туристської справи Нижньої Наддніпряни (15 хв. авто до м. Херсона) автор вважав би за доцільне за участі Цюрупинської районної адміністрації провести ряд невідкладних заходів:

- перш за все звільнити ділянку території Олешківської Січі (1711-1728) від сторонніх організацій;

- існуючі археологічні розкопи, представлені нині великими воронками 5х4,5 м, глибиною 2 і 2,2 м від рівня сучасної поверхні із «запливними» сторонами потребують консервації або музеєфікації;

- встановити охоронні дошки і охоронні знаки на об'єктах: цитадель (магазин), козацька дорога, пристань «Лазні» та в місцях виявлення культурних шарів часів козацтва в «Козацьких Лагерах».

- уточнити локалізацію Олешківської Січі, враховуючи нанесені антропогенні зміни території пам'ятки.